

PĂPUȘA

Unele nopți sunt doar întunecoase; altele însă prin bezna lor prevestesc evenimente misterioase și amenințătoare. În orice caz, acest lucru pare mai ales adevărat în unele cartiere îndepărtate, unde spațiile largi dintre felinare rămân complet moarte de îndată ce se întunecă, cartiere în care nu se întâmplă niciodată nimic, unde zbârnăitul unei sonerii e socotit aproape ca o somație, când oamenii strigă: „Să mergem în oraș!” în jurul vilelor, cedrii uriași suspină în vânt, dar gardurile vii se chircesc și orice activitate spontană se învăluie în tăcere.

În acea noapte de noiembrie o briză umedă mișca încet pinii argintii de pe alea strâmtă care ducea la vila *Laurii*, și unde locuia colonelul Hymber Masters, ofițer pensionar din armata Indiilor, al cărui nume era întovărășit de mai multe litere onorifice, ca de exemplu C. B. (*Commander of the Bath*). Servitoarea fiind plecată, bucătăreasa deschise ușa speriată când auzi răsunând soneria puțin timp după ora zece. Zgomotul brusc al soneriei era neplăcut, cât și nepotrivit ca oră, căci Monica, fiica colonelului, adorată, dar și cam neglijată de tatăl ei, dormea la primul etaj. Bucătăreasa nu se temea totuși că se va trezi copilul și nici că ora era prea înaintată ca cineva să sune atât de violent. I se făcu frică doar pentru că, după ce deschise ușa, văzu în prag, în ploaie și vânt, un ins tuciuriu, înalt și slab, cu un pachet în mână.

Mai târziu își aminti foarte bine că avea un chip foarte brunet, că era negru, indian sau arab (cuvântul „tuciuriu” desemnând pe oricine nu aparținea rasei albe). Înfășurat într-un impermeabil galben plin de pete, pe cap cu o pălărie moale jengoasă și „având într-adevăr aerul unui demon, o jur în fața lui Dumnezeu”, îi întinse un pachetul, în vreme ce lumina din vestibul se reflecta în ochii lui strălucitori.

— Pentru colonelul Masters, șopti el grăbit. Trebuie să i-l dai în mână, dar lui și nimănui altcuiva.

Cu aceste cuvinte, dispăru în noapte, „cu ciudatul lui accent străin, cu ochii lui de jeratic și cu oribila lui voce șuierătoare”.

Necunoscutul părea că se topește cu adevărat în beznă, în ploaie și vânt.

— Dar îi văzusem ochii învăpăiați, mutra răutăcioasă, mâinile negre, degetele subțiri și lungi, cu unghii roz, și-am avut impresia (dacă înțelegi ce vreau să spun) că semăna cu... moartea, îi declară ea servitoarei a doua zi de dimineață.

Astfel a vorbit ea a doua zi de dimineață. În seara aceea însă, sprijinită de ușa închisă, strângând pachetul învelit în hârtie de ambalaj, impresionată de ordinul primit de a-l înmâna colonelului Masters și nimănui altul, se simțise

ușurată sufletește la gândul că stăpânul ei nu se întorcea mai înainte de miezul nopții și deci nu trebuia să ia imediat măsuri. Rămase totuși nemișcată, ezitând, neliniștită și jenată. Un pachet, chiar adus de-un străin misterios, n-are nimic înspăimântător în sine; și totuși era foarte speriată. Poate că instinctul și superstiția acționau asupra ei la fel ca vântul, noaptea, singurătatea din casă și vizita neașteptată a acelui om întunecat. Se simți năpădită de-o groază vagă; în sângele ei de irlandeză se treziră visuri de odinioară. Începu să tremure ușor, ca și cum pachetul ar fi conținut un exploziv, o otravă sau o ființă vie și malignă. Degetele i se desfăcură. Pachetul căzu pe dale cu un zgomot sec, dar nu se mișcă. Degeaba îl cercetă de aproape, căci nu se mișca; un simplu pachet învelit în hârtie de ambalaj. Adus de-un comisionar în mijlocul zilei, ar fi putut conține mărfuri de la băcănie, tutun, o cămașă cârpită. Și totuși acel zgomot sec era destul de tulburător... După câteva minute, bucătăreasa, amintindu-și de îndatoririle ei, luă de jos cu grijă obiectul temerilor, tremurând toată. În loc să-l dea colonelului „în mână direct”, se hotărî să-l lase pe masa lui de lucru și să nu-i pomenească de el decât a doua zi. Dar, de fapt, stăpânul ei, cu toane și ordine tiranice, nu era ușor de abordat, mai ales dimineața.

Se duse deci să pună pachetul în biroul lui, cu hotărârea fermă de-a nu da nici un amănunt precis asupra felului cum sosise. Căci doamna O'Reilly se temea de colonelul Masters, care, după ea, nu avea nimic omenesc, în afara dragostei pentru fiica lui. Firește că o plătea bine, și uneori îi zâmbea, și desigur era un om arătos, deși cam prea brunet pentru gustul ei. În orice caz, se înțelegeau reciproc, iar bucătăreasa nu se gândea să-și părăsească slujba, căci își fura stăpânul cu prudență, dar foarte profitabil.

— Toate astea nu-mi spun nimic bun, îi declară ea servitoarei a doua zi de dimineață. Nu-mi place această poveste cu „să fie dat colonelului în mână și nimănui altcuiva”, și nici ochii acelui om, și nici zgomotul sec al pachetului când a căzut jos. Nu, asta nu-mi spune nimic bun, nici pentru noi și nici pentru alții. Un om așa de negru ca ăla nu poate decât să aducă ghinion. Un pachet, de fapt... cu ochii lui de demon.

— Ce-ai făcut cu el? întrebă servitoarea.

— Firește că l-am aruncat în foc, răspunse bucătăreasa, privind servitoarea de sus.

— Nu cred, răspunse cealaltă.

Bucătăreasa, fără să găsească imediat răspuns, își luă timp de gândit.

— Știi ce cred eu? zise ea în sfârșit. Nu? Ei bine, am să-ți spun. Pachetul ăla era un lucru de care se teme conașul, nici mai mult nici mai puțin. De când sunt aici, conașului îi e frică de ceva, de *asta* îi e frică. A înfăptuit desigur un lucru rău în India cu ani în urmă, iar tuciuriul i-a adus pedeapsa ce-o merită. Iată de ce-am zis c-am aruncat pachetul în foc... Era un idol păgân, murmură ea, și își făcu cruce, iar el, ei da, e membrul unui cult secret.

Servitoarea făcu ochi mari și înghiți în sec.

— Să fii atentă la cuvintele mele, Jane, scumpo! trase concluzia tovarășa ei, plămădind din nou aluatul.

O vreme lucrurile rămaseră la acest stadiu: bucătăreasa, fiind irlandeză, era mai tentată să râdă decât să plângă, și ferindu-se să recunoască vreodată că n-a ars pachetul, uită aproape întâmplarea. În orice caz, nu era treaba ei să se ducă să deschidă ușa. Ea una „înmânase” pachetul: avea conștiința împăcată.

Deci, după toate aparențele, nimeni „nu dădu atenție cuvintelor ei”, căci nu se petrecu nimic extraordinar: Monica continua să se joace de una singură cu aceeași încântare; colonelul Masters se dovedi la fel de tiranic și de sever ca de obicei. Vântul umed de iarnă continuă să sufle în pinii argintii; ploaia continuă să bată în geamuri; nici un vizitator nu se prezentă. Lucrurile meraseră astfel o săptămână, o perioadă destul de lungă în aceste cartiere îndepărtate, unde nu se petrece niciodată nimic.

Dar, într-o bună dimineată, colonelul Masters sună din biroul lui; servitoarea aflându-se la primul etaj, în locul ei se prezentă bucătăreasa. Stăpânul ei ținea în mâini un pachet învelit în hârtie de ambalaj, pe jumătate desfăcut și cu sforile atârănând.

— Tocmai am găsit asta pe biroul meu. N-am mai intrat în această cameră de opt zile. Cine a adus pachetul? Când a sosit?

Fața galbenă a colonelului se congestionase.

Doamna O'Reilly răspunse la cea de-a doua întrebare declarând că pachetul misterios sosise foarte recent.

— Te-am întrebat cine l-a adus! insistă colonelul pe-un ton sec.

— Un necunoscut, se fâstâci ea. Unul care nu-i de prin partea locului... Un om pe care nu l-am văzut niciodată...

— Cum arăta?

— Destul de brunet la chip, domnule... Chiar foarte brunet, dacă ochii nu m-au înșelat... Numai c-a venit și-a plecat atât de repede încât nu l-am văzut ca lumea...

— A lăsat vreun mesaj?

— N-a cerut răspuns, spuse ea după ce ezită o clipă.

— Te-am întrebat dacă a lăsat vreun mesaj! răcni colonelul.

— Nu, domnule, n-a lăsat nici un mesaj. Și-a plecat mai înainte să-l pot întreba de nume sau de adresă. Dar cred că era un fel de negru... afară de cazul când m-am înșelat din pricina beznei... n-aș putea să spun precis, domnule...

Peste câteva clipe ar fi fost gata să izbucnească în lacrimi sau să cadă leșinată, atât se temea de stăpânul ei, mai ales când îl mințea. Cu toate acestea, colonelul o scuti de cele două catastrofe, întinzându-i brusc pachetul pe jumătate desfăcut. Nu o strivi sub insulte și nici nu o supuse unui contrainterogatoriu, cum se temuse ea. I se adresă pe-un ton tăios,

trădând furie, neliniște și chiar oarecare amărăciune.

— Ia porcăria asta de pachet și arde-l, îi ordonă el, sau aruncă-l unde vrei! Dacă omul revine, spune-i c-a fost distrus pachetul... și că nu mi-a fost înmănat. M-ai auzit bine? Nu mi l-ai dat.

— Da, domnule, firește, domnule, răspunse ea.

Apoi se întoarse pe jumătate și ieși din încăpere, cu pachetul subsuoară, mai mult decât în mâini, ca și cum înăuntru s-ar fi aflat un animal în stare să înțepe sau să muște.

Temerile ei se mai calmară totuși, căci dacă colonelul Masters tratase pachetul cu atâta dispreț, de ce să-i fie ei frică de el. Odată singură în bucătărie, în mijlocul zeilor favorabili căminului, începu să deschidă pachetul. Spre marea ei stupoare (însoțită și de oarecare decepție) nu găsi înăuntru deoât o păpușă blondă, cu cap de ceară, cum se putea cumpăra cu un șiling și șase pence în orice magazin de jucării. Păpușa avea un chip palid, inexpresiv, părul blond era foarte murdar, iar mâinile micuțe, rău executate, erau lipite de șolduri; gura, deși închisă, părea că rânjește; genele semănau cu țepii unei perii de dinți uzată. Pe scurt, cu rochia ei sărmană, dintr-un material ieftin, arăta inofensivă, jalnică și destul de urâtă.

O păpușă! Bucătăreasa începu să râdă, uitând de orice temere. „Dumnezeule, își spuse ea, conașul trebuie să aibă o conștiință la fel de murdară ca un grajd!... Oricum, a tras o sperietură grozavă. Se aștepta, fără îndoială, la altceva decât la o păpușă de doi bani!”

Prea temătoare de stăpânul ei pentru a-l disprețui, simțea totuși oarecare milă pentru el. Cu toate acestea, în loc să arunce păpușa sau s-o ardă, cum i se poruncise, o dăruie Monicăi. Fetița, care nu avea multe jucării noi, se îndrăgosti pe loc de ea; promise solemn, la insistențele doamnei O'Reilly, că nu va divulga niciodată tatălui că păpușa se află în mâinile ei.

Colonelul Hymber Masters fusese decepționat de viață, decepționat de carieră, și decepționat de asemenea în dragoste (căci Monica era desigur un copil nelegitim). Pensia lui modestă îl silea să trăiască într-o lume pe care o ura și în condiții materiale care-i inspirau un adevărat dezgust.

Vecinii nu manifestau antipatie față de el, dar îl considerau sinistru, din pricina manierelor lui tăcute și a chipului brunet, brăzdat de riduri adânci. Căci cuvântul „brunet” înseamnă „misterios” în aceste cartiere îndepărtate, și purtarea lui tăcută incita imaginația feminină să umple vidul. Cu toate acestea, cum juca excelent bridge, era primit în mai multe case. În consecință, ieșea în fiecare seară și se întorcea rareori înainte de miezul nopții. Între timp, Monica socotea o adevărată comoară păpușa cu chip de ceară, care căpăta în ochii ei de copil o valoare cu atât mai mare cu cât era un cadou „secret” din partea tatălui. Fetița promise mai multe daruri în acest fel, fără să le dea prea mare importanță; dar pentru prima oară primea o păpușă și o cuprinse un adevărat extaz. Niciodată n-avea să destăinuie încântarea ei: păpușa va rămâne un secret între ea și tatăl ei, pe care îl

adora, chiar din pricina tăcerii lui și a darurilor indirecte, pentru care nu-i mulțumea niciodată, dându-și instinctiv seama că ele făceau parte din jocul minunat dintre ei doi.

— E mult mai reală și mai vie decât ursuleții mei, îi spuse ea bucătăresei, după ce cercetă cu atenție noua jucărie. Cum de i-a venit lui tăticu' ideea asta?... Știi că păpușa îmi vorbește?... adăugă ea, lipindu-și de obraz chipul ei de ceară. E copilașul meu!

Într-adevăr, păpușa era cu totul altceva decât un ursuleț de catifea, căci reprezenta un copil. Aducea o notă de blândețe într-o casă severă; aducea speranță, tandrețe, o atmosferă maternă, pe care nici o altă jucărie n-o putea crea. Un copil, un prunc!... Totuși, atât bucătăreasa cât și guvernanta, care asistaseră amândouă la deschiderea pachetului, își amintiră mai târziu că Monica, văzând conținutul ei, scosese un strigăt de imensă fericire, asemănător aproape unuia de durere: s-ar fi zis că o groază instinctivă fusese imediat anihilată de-un vârtej de bucurie delirantă.

Doamna Jodzka a fost aceea care, mult timp după aceea, își amintise de această stranie contradicție, iar doamna O'Reilly o ținu și ea minte.

Momentan totuși bucătăreasa se mulțumi să spună:

— O, drăguța mea, cât e de frumoasă!

În timp ce guvernanta declară:

— Dacă ai s-o strângi așa de gură, Monica, n-o să mai poată respira!

Dar fetița, fără să dea cea mai mica atenție cuvintelor celor două femei, începu să legene extaziată păpușa.

O păpușică de doi bani, cu păr blond, cu chip de ceară...

Doamna Jodzka, guvernanta poloneză, părăsi casa într-un fel cam abrupt. Deși Monica o adora, iar colonelul Masters o accepta, plecă totuși la puțină vreme după sosirea păpușii. Doamna Jodzka era o văduvă încă tânără și frumoasă, de familie bună și cu excelentă educație, discretă și înțelegătoare. O iubea mult pe Monica. Se temea puțin de tatăl fetiței, admirând totuși în secret acest tip de englez taciturn, puternic și dominator. Colonelul îi acorda multă libertate și nu-și îngăduia niciodată nici cel mai mic gest deplasat față de ea. Doamna Jodzka primea un salariu generos, de care avea mare nevoie. Totuși plecă pe neașteptate, într-o bună zi, dând drept explicație a plecării că-i era prea frică să mai petreacă o noapte în casă. Motiv absurd, dar perfect de înțeles, căci orice femeie poate să se teamă atât de mult într-o anumită casă încât îi devine de nesuportat: gândul se transformă într-o obsesie, într-o idee fixă, pe care nici un argument nu reușește s-o înlăture.

În cazul de față, groaza doamnei Jodzka are o cauză precisă. Ea jură că a văzut păpușa „înaintând de una singură”, cu un mers bâțâit și hidos, pe patul în care dormea Monica.

Doamna Jodzka se găsea în pragul ușii, pe cale de-a privi în cameră, cum avea obiceiul zilnic, pentru a se încredința dacă fetița dormea liniștită.

Veioza răspândea o lumină slabă, dar destul de clară. Atenția guvernantei fu atrasă de-o mișcare sacadată pe cuvertura de la picioarele Monicăi. Un obiect micuț părea că înaintea stângaci de-a lungul patului, un obiect pe care Monica trebuie că-l scăpase când adormise și care aluneca mecanic când copilul se mișca.

După câteva secunde, guvernanta constată că nu era un „obiect”, căci avea un contur viu. Pe deasupra, în loc să alunece sau să se rostogolească, așa cum crezuse ea, înainta cu pași mici, într-o direcție bine precizată. Obiectul avea un chip minuscul și hidos, inexpresiv, și doi ochi strălucitori, care o pironeau pe doamna Jodzka.

Câteva minute, guvernanta ramase paralizată de uluire; apoi, pradă unei spaime de neînchipuit, își dădu seama că micul monstru, care se îndrepta spre ea de-a lungul pledului de la picioarele fetei, nu era alta decât păpușa Monicăi.

Tânăra femeie făcu un efort uriaș pentru a-și recăpăta controlul trupului și al minții, pentru a nega existența acestui fenomen anormal și de necrezut. Încercă să ignore că tot sângele îi îngheța, că întreg corpul îi tremura. Se rugă lui Dumnezeu cu disperare. Evocă în minte imaginea duhovnicului ei de la Varșovia. Scoase un strigăt lung și mut, care îi răsună în creier. Păpușa însă, mergând mai repede, își continuă marșul de nestăvilit, fără să-și dezlipească privirea fixă a ochilor de sticlă.

Doamna Jodzka leșină.

Guvernanta, având simțul exact al situației, își dăduse perfect seama că această istorie „nu stă în picioare”. De aceea n-o povestise decât bucătăresei și îl anunță pe colonel că moartea unui membru al familiei ei o obligă să plece de îndată la Varșovia. Să adăugăm, de asemenea, spre lauda ei, că nu depuse nici un efort pentru a înfrumuseța povestirea, căci, revenindu-și în simțiri, recăpătase curaj și săvârșise un lucru remarcabil: se străduise să întreprindă o cercetare mai amănunțită. După ce intrase în cameră, se încredințase că Monica doarme liniștită și că păpușa zace nemișcată la mijlocul cuverturii. O privise îndelung cu cea mai mare atenție. Ochii ei fără sprâncene, împodobiți cu gene negre caraghioase, priveau în gol. Avea o expresie stupidă, o mască mortuară maimuțărind viața. Era de-o urâțenie respingătoare.

Cu sprijinul și tăria pe care i-o acordau credința, guvernanta nu se mulțumise să-i studieze fața: atinsese obiectul monstruos și îl luase în mână. Credința o împiedică să creadă în mărturia adusă cu câteva clipe mai înainte de simțuri. Era cu neputință ca păpușa să se fi mișcat. Fără să tremure, guvernanta așezase jucăria hidoasă pe noptieră, culcată pe spate, nevinovată și totuși oribilă. Doar atunci doamna Jodzka ieșise din încăpere, pentru a se duce în camera ei de culcare. Ni se pare firesc că degetele ei rămăseseră înghețate mult timp după ce adormise.

Imaginație sau realitate, acest obiect pe cale de-a se mișca asemenea

unei ființe vii, dotată cu voință, trebuie să fi oferit un spectacol înfricoșător, o viziune de coșmar. Pentru doamna Jodzka, apărută din copilărie de dogme rigide, a fost un șoc teribil, care i-a distrămat toate noțiunile despre ce e cu putință. Sângele îi îngheță în vine și leșină. Totuși, același șoc îi dădu curajul să acționeze când își reveni. O iubea pe Monica; astfel, imaginea acelui monstru pe cale de-a se plimba pe cuvertură foarte aproape de fața și mâinile încrucișate ale fetei adormite îi oferi, după eveniment, forța de-a apuca păpușa și de-a o pune acolo unde Monica n-o putea atinge.

Ore întregi, înainte de-a adormi, reflectă la această aventura de necrezut, negând pe rând și acceptând faptele, pentru a adormi în sfârșit cu certitudinea că simțurile n-o înșelaseră. De fapt, nici cel mai sever tribunal n-ar fi găsit mare lucru să-i reproșeze în fața relatării ei amănunțite, verosimile, sincere și logice.

— Sunt dezolat, spuse colonelul Masters calm, făcând aluzie la doliul fictiv anunțat de ea. În plus, Monica are să vă regrete mult. Are nevoie de dumneavoastră.

Apoi, în clipa când guvernanta se pregătea să iasă, îi întinse zâmbind mâna și adăugă:

— Dacă veți putea reveni mai târziu, fiți bună și mă informați. Influența dumneavoastră e atât de... binefăcătoare.

Guvernanta bâlbâi o promisiune vagă, dar se retrase cu impresia greu de definit că nu Monica avea atât de mult nevoie de ea. Regretă că colonelul nu folosisese alte cuvinte. Încercă un sentiment de rușine, ca și cum s-ar fi eschivat de la o datorie de îndeplinit sau, mai degrabă, înaintea unui prilej de-a se arăta gata să ajute, prilej pe care Domnul i-l scosese în cale.

Atât în tren cât și pe vapor, conștiința o muștră aspru. Părăsise un copil pe care-l iubea, care avea nevoie de ea, din pricina panicii provocată de spaimă... Nu, nu era chiar așa. Părăsise o casă pentru că Diavolul pătrunsese înăuntru... Nu, nu era adevărat decât în parte.

Când o persoană cu temperament nervos, modelat din copilărie de credințe rigide, începe să cearnă faptele și să analizeze reacțiile, atât logica cât și bunul simț dispar. Gândul se îndreaptă într-o direcție, emoția într-alta, și e cu neputință să tragi o concluzie clară.

Doamna Jodzka își continuă călătoria spre Varșovia, unde urma să-și regăsească tatăl vitreg, un general la pensie, care ducea o viață desfrânată și avea s-o primească foarte rău. Pentru tânăra femeie era o perspectivă umilitoare să se întoarcă cu mâna goală, atunci când acceptase un post pentru a scăpa de ocupațiile vulgare ale acestui om. I se păru totuși mult mai ușor să înfrunte furia tatălui ei vitreg decât să-i expună colonelului Masters adevăratul motiv al plecării ei.

Pe măsură ce amintirile și gândurile îi năvăleau în minte, iar unele amănunte aproape uitate reveneau la suprafață, conștiința o chinuia și pe-un alt plan.

De pildă, în privința petelor de sânge pomenite de doamna O'Reilly. Desigur, stabilise regula de-a nu da nici o atenție poveștilor stupide ale irlandezei superstițioase; dar își amintea acum discuțiile grotești, purtate între bucătăreasă și cameristă, asupra cearșafurilor.

— Ascultă, nu există vopsea în păpușă, îți spun eu, afirma Jane. Nu-i decât talaj și ceară. Pot să recunosc vopseaua când o văd, iar asta nu-i vopsea, e sânge.

Iar doamna O'Reilly exclamă puțin mai târziu:

— Sfântă Fecioară! Încă o pata roșie! Trebuie că-și mușcă unghiile... dar asta nu mă privește!...

Desigur, petele roșii de pe cearșafuri și de pe fețele de pernă nu se explicau de loc. Dar doamna Jodzka nu trebuia să se ocupe de cearșafuri. Și apoi, aceste două femei ridicole nu mai știau ce să născocească!... Or, iată că, în timp ce trenul mergea, guvernanta se gândea la acele pete de sânge cu un sentiment de neliniște.

Un alt motiv de-a fi tulburată: încerca impresia ciudată că părăsește un bărbat care avea nevoie de ea, de ajutorul ei. Nu reușea să determine izvorul acestui sentiment vag. Era o intuiție, și foarte puține intuiții rezistă la analiză. Deși, în cazul de față, intuiția se baza pe-o convingere pe care doamna Jodzka nu încetase s-o nutrească din ziua când preluase slujba: colonelul Masters avea un trecut care-i inspira oarecare teamă. Trebuie să fi săvârșit un act ce-l regreta, de care se rușina, și aștepta pedeapsa: o pedeapsă care va sosi ca un hoț noaptea și-l va înșfăca de gât.

Împotriva acestei răzbunări temute exercita o „influență binefăcătoare” tânăra femeie: o influență proteguitoare, datorită religiei sale, sau doar personalității ei, în virtutea căreia putea fi comparată cu un înger.

Mi se pare deci foarte firesc că, după ce-a suportat mai multe săptămâni purtarea scandaluoasă a tatălui ei vitreg, doamna Jodzka, strivită de remușcări și de umilințe, s-a decis să se întoarcă la vila lipsită de suflet din acel cartier îndepărtat. Actul ei ni se pare cu totul de înțeles; și mai de înțeles, bucuria uriașă a Monicăi, ușurarea sufletească și plăcerea încercate de colonelul Masters, care își exprimă satisfacția printr-un mesaj amabil, redactat cu mult tact, căci se scurseră mai multe zile până ce guvernanta să-l întâlnească și să-i poată vorbi.

Bucătăreasa și servitoarea o întâmpinară cu un torent de vorbe... și cu îngrijorare. „Petele roșii” dispăruseră, dar se petrecuseră alte lucruri la fel de inexplicabile și mult mai alarmante.

— I-ai lipsit grozav micuței, declară doamna O'Reilly, deși a găsit altceva care s-o țină liniștită... dacă se poate spune așa.

Irlandeza superstițioasă se închină.

— Păpușa? întrebă doamna Jodzka, reținându-și o tresărire de groază și forțându-se să vorbească calm.

— Exact, această păpușă blestemată. Mă neliniștește felul ei de-a se

purta. Ca o creatură cu sânge și carne, dacă înțelegi ce vreau să spun. Și felul cum se poartă și se joacă fetița cu ea..

Doamna O'Reilly întinse brațele înainte, ca pentru a se apăra de-un atac.

— Zgârieturile nu dovedesc nimic, zise servitoarea pe-un ton disprețuitor.

— Oare a fost cineva rănit? întrebă guvernanta grav, prefăcându-se că ignoră intervenția lui Jane.

Doamnei O'Reilly i se păru că-i e greu să respire. Apoi, când își regăsi respirația, murmură sfidător:

— N-are nimic cu domnișoara Monica, ci cu altcineva. Și niciodată un om atât de negru ca acela n-a adus fericire într-o casă, ascultați-mă pe mine.

— Cu altcineva?... repetă doamna Jodzka aproape numai pentru ea.

— A, și dumneata, cu povestea aia cu omul negru! exclamă servitoarea. Lasă-mă în pace cu povestea asta! Dar trebuie să recunosc c-am auzit pași târșiți și sacadați azi-noapte. Și când m-am uitat prin cameră, păpușa mi s-a părut mai mare... ai fi zis că s-a umflat...

— Ajunge! strigă doamna O'Reilly. Tot ce spui nu sunt decât scorneli. Se întoarce apoi spre guvernanta și adăugă: Scorneli fără nici un sens; cât privește această păpușă, sunt cu duiumul în basmele din copilăria mea. În locul dumitale... n-aș crede un cuvânt. Apoi se apropie de doamna Jodzka și îi șopti aproape la ureche: N-o să i se întâmple nici un rău domnișoarei Monica, nu te neliniști pentru ea. Toate nenorocirile par să fie rezervate altcuiva.

Rămasă singură în cameră, doamna Jodzka, între două rugăciuni, începu să reflecteze. Simțea o neliniște profundă și îngrozitoare.

— O păpușă! O jucărie mică, ieftină, fabricată cu sutele și miile, un articol de comerț cât se poate de banal... Dar...

În minte îi revenea fără încetare o frază a doamnei O'Reilly: „Felul cum se poartă și se joacă cu ea...”

O păpușă! Nu exista o jucărie mai jalnică, dacă nu chiar mai oribilă. Și totuși, când vedeai cum se ocupă de ea fetița, nu te puteai împiedica să nu reflectezi, căci în copil întrezăreai viitoarea mamă. Fetița mângâia păpușa cu dragoste, se îngrijea de ea, căuta s-o facă să se simtă bine; și totuși, la fel de bine o vâra în coșuleț, claie peste grămadă, cu gâtul sucit, cu membrele îndoite atroce, așa încât nu mai putea nici să respire și nici să lase sângele să circule, în timp ce ea fugea la fereastră să vadă dacă plouă sau a ieșit soarele. Există în gestul acesta un automatism orb, dictat de rasă (afară de cazul că e contrariat de un interes oarecum imediat), și totuși un instinct gregar, capabil să depășească toate piedicile. Instinctul matern sfidează moartea și chiar o neagă. Fie că zăcea pe jos, cu dinții rupți, cu ochii smulși, fie că se afla culcată cu grijă în leagănul ei, păpușa strivită, torturată, mutilată, a supraviețuit tuturor dezastrelor și își afirmă calitățile nemuritoare. Nimic nu reușește s-o distrugă. Un copil ce se joacă cu o păpușă reprezintă dragostea neiertătoare, scopul esențial al naturii: supraviețuirea

rasei.

Aceste reflecții ale doamnei Jodzka (provocate poate de o pizmă inconștientă împotriva naturii, care nu-i dăruise copii) nu s-au menținut multă vreme la acest nivel; s-au întors în curând la cazul concret, motivul perplexității și temerilor ei: Monica și păpușa cu păr blond și figură stupidă. În cele din urmă, guvernanta adormi în timp ce se ruga și, după un somn fără vise, se trezi complet odihnită și își spuse că, mai devreme sau mai târziu, tot va trebui să se adreseze colonelului Masters.

Se puse pe observat și ascultat. O spionă pe Monica și spionă păpușa. Totul i se păru la fel de firesc ca într-o mie de alte case. Examină și mintal situația, și rațiunea își spuse cuvântul asupra superstițiilor. În seara ei liberă se duse la cinema, filmul îi plăcu mult de tot și ieși din sală cu convingerea că fantezia distruge facultățile mintale și că viața obișnuită e profund prozaică. Totuși, înainte de-a parcurge cei șapte sau opt sute de metri de la cinema și până acasă, se trezi iar pradă unei neliniști profunde și inexplicabile.

Doamna O'Reilly, care o culcase pe Monica, veni să-i deschidă. Era de-o paloare lividă.

— Au vorbit, zise ea, mai înainte de-a apuca să închidă ușa.

— Cine a vorbit? Ce vrei să spui?

— Amândouă au vorbit, răspunse bucătăreasa.

Apoi se așeză pe-un scaun, își șterse fața acoperită de sudoare, pe care se întipărise o spaimă de moarte.

— Au vorbit amândouă? repetă doamna Jodzka cu glas tare, ca și cum ar fi voit să arate tovarășei ei că nu are de ce să se teamă. Ce-mi tot spui?

— Îți spun c-au vorbit amândouă... c-au vorbit una de alta.

Guvernanta păstră câteva clipe tăcere, încercând să lupte împotriva unei neliniști din ce în ce mai mari.

— Susții că le-ai auzit discutând împreună? întrebă ea pe-un ton nesigur.

Doamna O'Reilly dădu din cap, aruncă peste umăr o privire îngrozită și spuse smiorcăindu-se:

— Am crezut că n-ai să te mai întorci niciodată. De-abia am mai avut curajul să rămân în casă.

Doamna Jodzka o privi drept în ochi, apoi spuse foarte calm:

— Ai auzit într-adevăr că vorbesc?

— Am ascultat la ușă. Erau două voci. Două voci diferite.

Guvernanta găsi cu cale să nu împingă mai departe contra-interogatoriul, ca și cum teama ei, devenită și mai puternică, i-ar fi inspirat o mai mare înțelepciune.

— Doamnă O'Reilly, declară ea liniștit, ai auzit-o desigur pe Monica vorbind cu păpușa ei, cum are obiceiul, iar apoi, prefăcându-și vocea, inventând răspunsurile. Asta s-a mai întâmplat, nu-i așa?

Bucătăreasa nu se lăsă convinsă. Făcu semnul crucii, ridică din cap și

spuse cu glas scăzut:

— Vino să ascuți împreună cu mine. Ai să poți judeca singură.

Astfel, puțin după miezul nopții, cele două femei se duseră pe coridorul fără lumină, în fața ușii de la camera copilului. Colonelul Masters trebuie să fi fost de mult în patul lui, în cealaltă parte a vilei. Afară, nici nu adia vântul. După o lungă și lugubră așteptare, din camera unde dormea liniștită Monica, cu păpușa ei iubită alături, răsună un zgomot de voci. Un zgomot înfundat, neclar, neplăcut. Și, fără nici o îndoială, zgomotul a două voci distincte.

Bucătăreasa și guvernanta se traseră înapoi brusc, schimbând priviri îngrozite și își făcură cruce.

Doar dumnezeii bătrânei Irlande puteau să spună ce se ascundea în mintea superstițioasă a doamnei O'Reilly. Dar părerea tinerei poloneze se definitivase: nu era decât o singură voce, și nu două. Vocile celor ce vorbesc în somn capătă accente bizare.

— Domnișoara Monica vorbește în somn, asta-i tot, doamnă O'Reilly, îi murmură ea cu glas ferm la ureche bucătăresei care se sprijinise de umărul ei, ca și cum ar fi fost pe punctul să leșine. N-auzi că-i mereu aceeași voce? Ascultă bine și vei vedea c-am dreptate. Nu-i decât o voce care pune întrebările și dă și răspunsurile.

Ascultă și ea cu o atenție mărită; dar puțin timp după aceea surprinse un alt zgomot în spate, un zgomot de pași care se îndepărtează foarte grăbiți. Întoarse repede capul și își dădu seama că nu se mai află nimeni alături de ea. Doamna O'Reilly fugise. Din adâncurile casei, o rugăciune amestecată cu lacrimi urca prin casa scării. „Sfântă Fecioară, sfinți ai paradisului...”

Doamna Jodzka scoase un suspin de surprindere și neliniște, văzându-se astfel abandonată. Dar chiar în acea clipă, exact așa cum se întâmplă în cărți, auzi un alt zgomot care-i tăie răsuflarea: zăngănitul cheii în broasca de la intrare. Colonelul, pe care îl credea culcat, se întorcea tocmai acasă. Doamna O'Reilly va avea oare timpul să traverseze vestibulul mai înainte s-o surprindă el? Și mai rău: dacă vine să arunce o privire prin camera Monicăi, înainte de-a se culca, așa cum face uneori? Guvernanta ascultă cu atenție, cu nervii încordați. Îl auzi aruncând violent bastonul și pardesiul. Aproape imediat după aceea, pe scară răsunară pașii lui. Urca. Într-un minut avea să treacă pe coridorul unde stătea ea lipită de ușa Monicăi.

Doamna Jodzka luă o hotărâre rapidă: surprinsă afară din cameră, s-ar fi găsit într-o situație ridicolă, pe când în odaie ar fi fost cu totul firesc. În consecință, acționează fără să mai aștepte.

Cu inima zvâcnind puternic, deschise ușa și pătrunse în odaie. Două secunde mai târziu, îl auzi pe colonel intrând pe coridor. Spre imensa ei ușurare sufletească, trecu de ușă fără să se oprească.

Atunci doamna Jodzka văzu limpede tabloul care i se oferea înaintea ochilor.

Monica dormea adânc, dar în somn strângea și scutura păpușa ca și cum ar fi fost chinuită de-un doșmar. Mormăia cuvinte neclare, apoi gema și suspina rînd pe rînd. Se mai auzeau totuși și alte sunete, care nu erau scoase de buzele copilului.

Reținându-și răsuflarea pentru a asculta mai bine, guvernanta observă scena cu atenție. Surprinse atunci scârțaituri și mârâituri, apoi, după o clipă de cercetare, constată că proveneau de la păpușă, ale cărei membre erau frământate de fetiță. S-ar fi zis că genunchii și coatele protestau împotriva acestui tratament brutal. Când Monica strângea păpușa de gât, ceara, sfoara și talajul scoteau scârțaituri stranii, semănând vag cu silabe sau cu vorbe.

Trăgând cu urechea și cu ochii larg deschiși, doamna Jodzka simți că îngheață de groază. Căută zadarnic o explicație firească, încercă să se roage, dar fără succes. Tot trupul îi fu năpădit de sudoare.

Deodată, fața Monicăi luă o expresie liniștită. Copilul se întoarse în somn, iar păpușa, scăpată din strânsoarea ei, căzu la marginea patului și rămase acolo nemișcată. Dar, spre marea spaimă a guvernantei, păpușa continua să scârțâie singură. Mai rău încă, peste o clipă, se ridică brusc pe picioarele strâmbe și începu să se miște. Cu ochii ei de sticlă ațintiți asupra guvernantei, porni să traverseze cuvertura de pe pat, cu pași stângaci, împiedicându-se și căzând uneori, proferând continuu sunete neclare lipsite de sens, dar care exprimau totuși limpede mânia. Se îndreptă direct și cu un aer amenințător spre doamna Jodzka.

Din nou, la vederea acelei jucării de copil maimuțărind un monstru viu și înspăimântător, tânăra femeie își pierdu cunoștința. Cu toate acestea, leșinul ei țină doar câteva secunde, și de îndată ce-și reveni, inima i se umplu de-o furie bruscă, care se dovedi de mare ajutor. Era furioasă pe sine, pe propria ei slăbiciune, dar fierbea mai ales de furie împotriva acestei păpuși de ceară pe cale de a merge și de a scheuna, ca și cum ar fi fost o ființă vie, inteligentă, în stare să vorbească o limbă articulată.

Dacă un spectacol monstruos ne poate paraliza, ne poate de asemenea provoca efectul unei insulte. Doamna Jodzka se simți împinsă irezistibil la un act violent. Se repezi la păpușă, ținând în mână singura armă la îndemână: unul din pantofii cu toc înalt, decisă să distrugă această oribilă și dezgustătoare păpușă, ce trebuia ruptă în bucăți, făcută praf și pulbere...

Dar mâna ridicată de tânăra femeie nu se lăsă pentru a da lovitura de distrugere dorită. O durere ascuțită, asemănătoare mușcăturii unui șarpe, o fulgeră de-a lungul degetelor, la pumn, încheietura mâinii și pe braț. Pantoful căzu și se rostogoli într-un colț al camerei. La lumina lămpii de căpătâi, încăperea i se păru că se clatină. Rămase pe loc, înlemnită de groază. Nici un sfânt nu-i putea veni în ajutor. Nu se putea bizui decât pe propria ei voință. Făcu un ultim efort pentru a lupta, căci se auzi murmurând cu o voce înăbușită:

— Dumnezeu! Nu-i adevărat! Nu ești decât o minciună! Dumnezeul meu

îți neagă existența! Mă adresez ție, Doamne...!

Atunci, mica și dezgustătoarea păpușă, mișcând unul din brațele rupte, scheună un răspuns compus din silabe pe care guvernanta nu le înțelese, părând că alcătuiesc cuvinte dintr-o limbă străină. În aceeași clipă, se prăbuși pe cuvertură ca un balon plesnit, în vreme ce Monica se agita din nou și întindea mâinile, ca și cum ar fi dibuit după ceva. Vederea copilului nevinovat ce încerca să apuce jucăria blestemată, pe care o iubea atât de mult, mări la paroxism groaza guvernantei, care leșină din nou.

Când își regăsi simțurile, se afla în genunchi, pe cale să se roage la picioarele propriului ei pat. Nu reușea însă de loc să-și amintească cum traversase coridorul și cum urcase scara ce ducea la camera ei. Strângea încă puternic în mână pantoful. Dar mai avea și amintirea de-a fi strâns cu degete disperate o păpușă de ceară inertă, de a-i fi zdrobit micul trup oribil, până când din membrele mutilate a țâșnit talajul... apoi de-a o fi așezat brutal pe o masă, unde să n-o ajungă Monita. Revedea limpede fetița cufundată într-un somn liniștit, ca și pe micul monstru complet distrămat, nemișcat și totuși atât de viu, cu o viață violentă și primejdioasă.

Nici o rugăciune, oricât de lungă și de fierbinte, n-ar fi putut să-i șteargă din minte această scenă.

Își dădea seama că se impunea neapărat o discuție cu colonelul Masters. Conștiința și liniștea ei sufletească o cereau. Nu-i spusese niciodată ceva Monicăi, de teamă să nu întipărească în mintea copilului un lucru ce era mai bine să nu-l cunoască. Datora însă o explicație imediată tatălui fetiței, căci el îi acorda toată încrederea.

O întrevvedere cu colonelul Masters era caraghios de greu de obținut. Mai întâi, fiindcă lui îi era groază de așa ceva; apoi pentru că nu-l vedea aproape de loc. Noaptea se întorcea târziu, iar dimineața nu îndrăznea nimeni să-l abordeze. Programul zilnic al casei odată stabilit, socotea că nu mai are nici o obligație. Singura persoană care cuteza să-l înfrunte era doamna O'Reilly: la fiecare șase luni, intra în biroul lui, îl anunța că are să plece în curând, primea o mărire de salariu și-și lăsa stăpânul liniștit pentru alte șase luni.

Doamna Jodzka cunoștea obiceiurile colonelului și se postă pe palierul de la etajul doi, chiar a doua zi dimineața, pândind trecerea lui prin vestibul. Îl zări în momentul când se pregătea să iasă. Îl găsi un bărbat foarte arătos, cu trup drept și subțire, cu o față bronzată și impasibilă: perfectă întruchipare a ofițerului. Coborî scara sărind câte patru trepte, cu inima zvâcnind în piept; dar frazele pregătite cu grijă îi dispărură din minte îndată ce colonelul se opri s-o privească, și guvernanta izbucni într-un potop de cuvinte de neînțeles.

După ce-o ascultă o vreme cu cea mai mare politețe, colonelul o întrerupse spunându-i:

— Sunt foarte fericit că v-ați putut întoarce aici așa cum v-am cerut. Monica v-a regretat mult.

— Fetița are acum o jucărie preferată...

— Sunt convins că-i tocmai ceea ce-i trebuie... Mă las pe seama judecății dumneavoastră excelente... Dacă mai credeți că are nevoie de ceva, fiți atât de amabilă și mă informați.

— Dar nu eu i-am dat jucăria! E oribilă... oribilă...

Colonelul Masters începu să râdă.

— Firește, toate jucăriile copiilor sunt oribile, dar dacă îi place ei... Cum n-am văzut-o, nu pot să judec... Dacă doriți să-i cumpărați altceva mai frumos...

Colonelul Masters dădu din umeri și se îndreptă spre ușă.

— Dar nu eu i-am cumpărat-o! Vă asigur! strigă ea vehement. A fost adusă la dumneavoastră. E o păpușă. Vorbește singură. Am văzut-o cu ochii mei mergând.

Colonelul se întoarse brusc pe jumătate, ca și cum l-ar fi lovit un glonț. Paloarea neașteptată a feței contrasta cu privirea lui înflăcărată.

— O păpușă? repetă el calm. Ați spus chiar o păpușă?

Dezorientată de expresia lui ciudată, guvernanta îi explică că era vorba de-un pachet ce i se adusese lui. Încurcătura ei spori când colonelul o întrebă sec dacă era același pachet despre care dăduse ordin să fie distrus.

— Cred că de fapt a fost aruncat, se bâlbâi ea, încercând să n-o trădeze pe bucătăreasă. Probabil l-a găsit Monica... cel puțin... așa cred...

Incapabilă să privească în față chipul lui sever și cu ochi strălucitori, se simți cuprinsă de dispreț pentru lipsa ei de curaj; în același timp, însă, era conștientă de dorința stranie de-a nu face rău acestui om, ca și cum el s-ar afla în primejdie, și nu Monica.

— Vorbește!... Silabisește! Și merge, de asemenea! strigă ea, forțându-se în sfârșit să ridice privirea spre el.

Colonelul Masters păru că se îmbătoșează și că respiră greu.

— Spuneți că Monica a luat păpușa și că se joacă cu ea? întrebă el cu o voce foarte scăzută, ca și cum și-ar fi vorbit singur. Ați văzut păpușa mișcându-se și vi s-a părut c-o auziți silabisind parcă niște cuvinte? Ați... ascultat?

Nefiind în stare să găsească argumente convingătoare, guvernanta se mulțumi să dea din cap. Simți cum groaza pe care acest om o încerca în fundul sufletului suflă deasupra ei ca o pală înghețată... Dar în loc să-i facă reproșuri severe, colonelul Masters continuă calm:

— Foarte bine ați făcut c-ați venit să-mi spuneți. Ați acționat foarte bine... De ani de zile aștept o astfel de întâmplare... Mai devreme sau mai târziu... nu se putea să nu mi se întâmple...

Își acoperi fața cu o batistă, înăbușind astfel ultimele cuvinte. Atunci, ca și cum ar fi surprins în vorbele lui un apel la simpatie, doamna Jodzka se apropie de el și-l privi drept în față.

— Duceți-vă s-o vedeți chiar dumneavoastră pe fetiță, zise ea cu o

hotărâre bruscă. Veniți cu mine la ea în cameră.

Colonelul tresări și rămase tăcut câteva clipe.

— Cine a adus acel pachet? întrebă el în cel din urmă.

— Un bărbat, după câte știu eu.

— Un alb... sau... un negru?

— Un negru...

Colonelul începu să tremure ca o frunză. Se făcu livid la față. Trebui să se sprijine de ușă pentru a nu cădea. Temându-se să nu-l vadă că leșină, doamna Jodzka deveni stăpână pe situație.

— Veniți cu mine astă-seară, repetă ea, și vom asculta amândoi. Momentan, așteptați-mă aici. Mă duc să vă aduc niște coniac.

Reveni peste câteva clipe, cu respirația tăiată și îl urmări cum bea o jumătate de pahar de alcool. Atunci înțelese că făcuse bine să-i vorbească. Nu avea nevoie de altă dovadă în fața docilității, puțin potrivită cu caracterul lui.

— Vă spun deci: astă-seară, după partida de bridge, continuă ea. Am să vă aștept pe coridor, în fața ușii de la camera Monicăi, la ora douăsprezece și jumătate.

Colonelul se îndreptă cu greu, o aținti cu privirea, apoi dădu din cap afirmativ.

— La douăsprezece și jumătate pe coridor, în fața ușii de la camera Monicăi, murmură el.

După care, sprijinindu-se greoi pe baston, deschise ușa și ieși. Doamna Jodzka îl privi cum se îndepărtează pe alee. Își dădu seama, de asemenea, că acest om era prea doborât de remușcări pentru a mai avea o clipă de liniște, era prea înspăimântat pentru a se mai putea gândi măcar la Dumnezeu.

În acea seară, când guvernanta o așeză pe Monica în patul ei, fetița, foarte cuminte, îi ceru păpușa ei preferată.

— Dați-mi păpușa, vă rog; fără ea nu pot să adorm.

Doamna Jodzka luă cu silă păpușa, pe care o cârpise cu grijă, o așeză pe noptieră și îi spuse:

— Drăguța mea, are să doarmă acolo la fel de bine.

— O vreau la mine în pat, lipită de mine, răspunse copilul. Ne spunem povești. Dacă stă prea departe, nu aud ce zice.

Apucă păpușa cu un gest de afecțiune, care îi strânse inima guvernantei.

— Foarte bine, draga mea, dacă te ajută să dormi, ține-o lângă tine...

Monica nu observă groaza exprimată de chipul și vocea guvernantei. Nici nu apucă să așeze păpușa pe pernă, aproape de obrazul ei, că și închise ochii, scoțând un suspin de adâncă mulțumire.

Doamna Jodzka ieși din cameră, fără să mai îndrăznească să arunce o privire în urmă. Odată ajunsă pe coridor, își șterse sudoarea care-i brobonise fruntea și murmură în sine: „Dumnezeu s-o binecuvânteze și s-o apere, și să mă ierte dacă am păcătuit.”

La ora opt seara, fără să fi mâncat ceva, se închise în odaia ei, pentru a începe veghea nesfârșită până la ora întâlnirii. Începu prin a se ruga mult timp, dar înțelese că rugăciunile ei erau zadarnice, căci nu făceau altceva decât s-o trădeze și s-o scoată din sărite. Dacă Dumnezeu ar fi putut într-adevăr să-i vină în ajutor, o scurtă implorare ar fi fost de ajuns. A cerși ajutorul celui din cer, timp de ore întregi, o epuiza fizic și constituia o insultă adusă divinității. În consecință, se opri și începu să citească, fără a înțelege, viața unui sfânt polonez. După câteva minute, adormi adânc...

O trezi un zgomot de pași în fața ușii ei. Aruncă o privire la ceas și văzu că era unsprezece. Doamna O'Reilly se ducea la culcare. Zgomotul pașilor se stinse. Doamna Jodzka își relua lectura, apoi adormi iar...

N-a putut să spună niciodată ce-a trezit-o a doua oară. Tresări și trase cu urechea. Noaptea era perfect liniștită. În casă domnea o tăcere de moarte. Afară nu se auzea nici cea mai slabă adiere de vânt, cel mai vag zgomot de mașină. Apoi, în clipa când ceasul ei arăta că a trecut de douăsprezece, auzi ușa de la intrare cum se închide încet. Apoi pași traversară vestibulul și urcară încet scara. Colonelul Masters era credincios întâlnirii.

Doamna Jodzka se ridică din fotoliu, se uită în oglindă, murmură o rugăciune vagă și ieși pe coridorul întunecat.

Se îndreptă spre ușa de la camera Monicăi, ascultând cu o atenție atât de mare încât i se păru că n-aude decât bătăile surde ale inimii ei. Ajunsă la locul stabilit, se opri și așteptă. Peste o clipă se ivi și silueta colonelului: lumina lămpii din vestibul dădea siluetei aspectul unei umbre chinezești. Colonelul se apropie de guvernantă și murmură:

— Bună seara... mi-am ținut promisiunea. Am venit, dar totul e atât de stupid...

Rămaseră apoi unul lângă celălalt, ascultând în tăcere.

Inima doamnei Jodzka bătea nebunește. Însoțitorul ei mirosea a alcool și a tutun. Umbra lui se mișca pe perete. Se sprijinea când pe-un picior, când pe celălalt. Tânăra femeie fu cuprinsă de un val de emoție extraordinar, în care dorința carnală se amesteca cu instinctul matern.

O clipă, dori fierbinte să-l îmbrățișeze pe tovarășul ei, dar, în același timp, să-l apere de primejdia înfricoșătoare care-l pândea. Aproape imediat, sentimentul păcatului se vârî în această izbucnire de pasiune. Răul plutea în aer. Răul, adică Diavolul. Începu să tremure din tot corpul, își pierdu echilibrul și se aplecă spre cel de lângă ea. O clipă mai târziu, i-ar fi căzut în brațe.

Se îndreptă la vreme, când auzi un sunet înăuntrul camerei.

— Ascultați! murmură ea și-l înșfăcă de braț.

De cealaltă parte a ușii răsună un zgomot, sau mai degrabă zgomote: vocea Monicăi, ușor de recunoscut, și o alta (dacă era într-adevăr o voce) mai ascutită, mai slabă, care-o întrerupea sau îi răspundea.

— Ascultați! repetă guvernanta.

Simți cum mâna caldă a însoțitorului ei o strânge pe a ei cu atâta forță încât fu gata să țipe.

— Să dea Dumnezeu..., începu ea.

Apoi se opri brusc, cu respirația tăiată, căci văzu cum colonelul Masters face un lucru pe care nu l-ar fi crezut vreodată cu puțință: se aplecă deodată, își lipi ochiul de gaura cheii, îngenunche pentru a nu-și pierde echilibrul, fără să dea drumul mâinii ei.

Zgomotele încetaseră. Doamna Jodzka știa că veioza lumina destul de bine pernele, capul Monicăi și păpușa culcată alături de ea. Colonelul vedea desigur toate acestea; or, nimic din atitudinea lui nu trăda că vede ceva. Câteva secunde, tânăra femeie încercă o senzație stranie și îngrozitoare: avu sentimentul că și-a imaginat totul sub efectul nervilor. Înnebunise oare? O înșelaseră simțurile? De ce colonelul părea că nu vede nimic? De ce nu se mai auzea nimic în cameră?

Deodată, însoțitorul ei se ridică în picioare și îi dădu drumul mâinii. În aceeași clipă, guvernanta înlemni toată în așteptarea cuvintelor de dispreț ce urma să i le adreseze. Rămase cu atât mai uluită când îl auzi murmurând cu un glas înăbușit:

— Am văzut-o... Am văzut-o mergând! Și pe mine mă privea, doar pe mine.

Paralizată de spaimă, doamna Jodzka nu scoase nici un cuvânt. Tot colonelul a fost primul care a găsit forța să rupă tăcerea, pronunțând aceste cuvinte funeste, ce păreau adresate sieși și nu însoțitoarei lui:

— E lucrul de care m-am temut întotdeauna... Știam că are să se întâmple într-o zi... Dar nu astfel. Nu astfel...

Aproape imediat în cameră se auzi o voce blândă de copil, vocea rugătoare a Monicăi:

— Nu pleca! Nu mă părăsi! Te rog, întoarce-te la mine în pat.

Apelul ei a fost urmat de-un sunet cu neputință de înțeles, ce putea trece drept un răspuns. Doamna Jodzka recunoscuse silabele straniei auzite de mai multe ori, fără să le înțeleagă. Colonelul se aplecă spre ea și murmură atât de aproape de fața însoțitoarei încât îi simți răsuflarea pe obraz:

— *Buth laga...* Asta înseamnă *Răzbunare* în hindustană!

Guvernanta înghiți în sec, în timp ce cuvintele pătrundeau în ea ca niște picături de otravă.

— Trebuie să intru, continuă colonelul. Trebuie neapărat să intru și să înfrunt acest monstru.

Astfel, intuiția tinerei femei n-o înșelase, instinctul ei de protecție se dovedea justificat; într-adevăr, colonelul și nu Monica era victima aleasă de păpușa hidoasă.

— Nu! strigă ea. Am să intru eu! Lăsați-mă să trec!

Dar el apucase să întoarcă clanța și să intre în odaie.

Amândoi rămaseră nemișcați în prag timp de câteva secunde. Doamna

Jodzka, așezată puțin în spatele colonelului, privi peste a umărul lui, cu ochii mari, ca să surprindă toate amănuntele scenei.

Dar înăuntru nu era nimic de văzut, cel puțin nimic anormal, nimic înspăimântător. Pentru a doua oară se îndoi de simțurile ei. Atinsese oare această culme a groazei doar contemplând-o pe Monica pe cale de-a adormi într-o cameră perfect liniștită? Toate se aflau la locul lor obișnuit: paharul cu apă pe noptieră, cartea cu poze, lângă fereastră, ușor întredeschisă. Chipul fetei trăda un calm senin și ea respira regulat. Nu zărea nicăieri cel mai mic semn de agitație care ar fi putut explica chemarea fierbinte a copilului, cu câteva minute mai devreme. Cuvertura făcea totuși cute mari la capătul patului, de parcă Monica ar fi împins-o în somn, fiindcă îi ținea prea cald.

Chiar în clipa când observă acest amănunt, guvernanta, fără să fie avertizată de nici unul din simțurile ei, își dădu seama că în camera liniștită avea loc undeva o mișcare, și că această mișcare anunța o primejdie nu atât pentru ea sau pentru fetiță, cât pentru colonelul Masters.

— Așteptați aici lângă ușă, îi spuse ea hotărât, simțind că se pregătește să pătrundă mai departe în odaie. Știți că păpușa vă pândește. E undeva... Fiți atent!

Încercă să-l rețină, dar era prea târziu. Colonelul se îndreptă spre mijlocul camerei murmurând:

— Această poveste e stupidă.

Niciodată în viața ei doamna Jodzka nu simțise pentru cineva admirația pe care i-o inspiră acest om, înaintând spre destinul lui. O cuprinse un val de milă și de spaimă la vederea îngrozitorului spectacol, căci avea sentimentul profund al neputinței ei totale: nici o ființă umană nu izbutește să oprească mersul stelelor.

În acea clipă, privirea îi căzu pe pled, aflat în dezordine la capătul patului. Forma o serie de vârfuri și de adâncituri cufundate într-o umbră neclară. Dacă Monica nu s-ar fi mișcat chiar atunci, cuvertura ar fi rămas în aceeași poziție până dimineața. Dar fetița își întinse piciorușele și cu acest prilej modifică conturul peisajului în miniatură ce se întindea la picioarele ei. O siluetă ieși din umbră și se avântă înainte cu o viteză uluitoare, supranaturală, ca și cum ar fi fost propulsată de-un resort. Era foarte mică, cu un aspect oribil, cu cap drept, cu ochi strălucitori, iar mișcările brațelor și ale picioarelor maimuțăreau pe cele ale unei creaturi umane. S-ar fi zis că e întruchiparea răului sub o înfățișare grotescă.

Alergând cu o siguranță de necrezut pe suprafața alunecoasă și inegală a cuverturii de mătase, plonja, se cățara și înainta cu toată viteza într-o direcție bine precizată. Ochii ei de sticlă se pironiseră asupra colonelului Masters, aflat puțin în fața guvernantei înspăimântate.

Doamna Jodzka, cu un gest de apărare instinctiv, își puse brațele pe umerii însoțitorului ei, care se degajă imediat, nu fără oarecare violență.

— Lăsați să vină porcăria asta! strigă el. Îi fac eu de petrecanie!

Păpușa se îndreaptă direct spre el. Articulațiile picioarelor și ale brațelor scoteau un ușor scârțâit, formând silabe stranii, pe care guvernanta le mai auzise de câteva ori, fără să le înțeleagă: „*Buth laga... Răzbunare!*”.

Mai înainte ca să poată colonelul să înainteze sau să se retragă, mai înainte de-a putea face cel mai mic gest de atac sau de apărare, păpușa sări la el și-l mușcă feroce de gât.

Totul se petrecu într-o clipă. Doamna Jodzka ține minte impresia pe care i-ar fi putut-o lăsa un fulger orbitor. Simțurile îi paralizară complet. Văzuse acest obiect îngrozitor, fără să-și dea seama ce văzuse. Din acest motiv rămase nemișcată și mută.

Colonelul Masters, la rândul lui, rămase și el în picioare lângă ea, calm și păstrându-și sângele rece, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Nici un sunet nu-i scăpase de pe buze în momentul atacului: părea resemnat să-și suporte destinul. În consecință, cuvintele pe care le pronunță imediat părău cu atât mai îngrozitoare datorită banalității lor.

— Nu credeți c-ar fi mai bine să tragem această cuvertură?

Doamna Jodzka înainta mașinal pentru a îndeplini ordinul. Dar în clipa când se mișcă, băgă de seamă că Masters își smulge ceva de la gât, ca și cum o viespe sau un țânțar ar fi încercat să-l înțepe. Doar atât și-a amintit.

În momentul când se aplecă pentru a pune cuvertura la loc, își dădu seama, spre marea ei surprindere, că Monica stătea așezată pe pat complet trează.

— O, Doska, tu ești! exclamă fetița. Și tăticu... Ei, asta...

— Îți... îți aranjam patul, draga mea, se bâlbâi guvernanta fără să știe prea bine ce spune. Ar trebui să dormi. Am intrat doar să văd...

— Și tăticu e cu tine! repetă copilul, în culmea agitației și a surprinderii.

Aceste câteva cuvinte fură schimbate în timp ce colonelul ducea mâna la gât. Nu se mai auzi nimic altceva, afară de-o inspirație bruscă când făcu gestul. Doamna Jodzka afirmă însă solemn c-a văzut ceva: un braț negru intră pe fereastră întredeschisă, apucă un mic obiect ce zăcea pe parchet după ce căzuse acolo de la gâtul colonelului, apoi se retrase, rapid ca fulgerul, în bezna nopții.

— Iar acum ai să adormi peste două minute, mica mea Monica, murmură colonelul. Am venit să văd cum te simți.

Avea o voce fără timbru, de-abia perceptibilă.

Doamna Jodzka, înlemnită de groază, asculta, sprijinită de ușă.

— Te simți bine, tăticule? Ești sigur? Am avut un vis, dar acum s-a dus.

— Mă simt foarte bine. Niciodată nu m-am simțit mai bine. Acum trebuie să dormi. Am să sting veioza: sigur că din pricina ei te-ai trezit.

Cei doi suflară în lumânare în același timp. Fetița râse încet, apoi adormi imediat. Colonelul Masters se duse după doamna Jodzka, mergând pe vârful picioarelor.

— Multă bătaie de cap pentru nimic, șopti el cu aceeași voce îngrozitor de slabă.

Apoi, când ușa se închise, se regăsiră pe coridorul întunecos și colonelul făcu un lucru neașteptat. Apucând pe tânăra femeie în brațe, o strânse la piept o clipă, o sărută pe buze cu pasiune, apoi o împinse de lângă el.

— Dumnezeu să vă binecuvânteze, spuse el răgușit. Ați făcut tot ce era cu putință. Dar am primit pedeapsa ce mi se cuvenea.

Începu să coboare scara pentru a ajunge în odaia lui. Apoi se opri la mijlocul drumului, înălță ochii spre cea care-l privea, se sprijini de rampa scării și murmură:

— Să spuneți doctorului c-am luat o doză prea puternică de somnifere...

După care dispăru.

Și chiar asta și spuse guvernanta doctorului la sosirea lui a doua zi de dimineață, ca urmare a unui apel telefonic urgent. Găsise în pat cadavrul colonelului Masters, cu limba neagră și umflată. Guvernanta relatează aceeași poveste și la anchetă, aducând ca dovadă o sticlă de somnifere puternice, complet goală.

Monica, de îndată ce-i trecu tristețea, nu făcu niciodată cea mai mică aluzie (lucru ciudat) la absența păpușii, care fusese prietena ei mult iubită, zi și noapte, într-o existență lipsită de orice altă tovarășie. Se părea c-a uitat-o cu totul, ca și cum n-ar fi existat. Când se pomenea de păpușă, lua o figură mirată și stupidă. Prefera să se joace cu urșii ei de catifea, stricați rău.

— Sunt atât de calzi și de plăcuți, spunea ea, și nu te gâdilă niciodată. Pe deasupra, nu scârțâie și nu încearcă să-ți scape...

Astfel, în cartierele îndepărtate, unde spațiile pustii dintre felinare sunt complet moarte de îndată ce se lasă întunericul, unde briza umedă murmură printre crăcile triste ale pinilor argintii, unde nu se întâmplă niciodată nimic și unde oamenii strigă: „Hai în oraș!", se aud uneori cum zăngăne oseminte uscate, ascunse în pereții vilelor respectabile...
